

opholdt sig der endnu d. 18. August, og Parret ved Grejs Mølle iagttog jeg ved Slusen d. 26. August.

Bjergvipstjerten vides jo kun tre Gange tidligere at have ynglet her i Landet, og sidst blev Artens Ynglen konstateret i 1926 af Tyskeren H. HILDEBRANDT¹), men allerede i 1925 udtalte K. BARFOD den Formodning, at Bjergvipstjerten muligvis ynglede adskillige Steder, men var undgaaet Opmærksomheden p. Gr. a. sin flygtige Lighed med Gul Vipstjert og mine ovenfor beskrevne Iagttagelser bekræfter jo ogsaa denne Formodning, hvad der giver Anledning til paany at bringe den i Erindring.

ANMELDELSER

VAGN HOLSTEIN: Strandengens Fugle. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København, 1935. 127 S. Pris Kr. 7,75. — Atter har en ny Fuglebog set Dagens Lys. Dette nyeste Produkt af dansk, ornithologisk Litteratur udmærker sig i højere Grad end mange af de Fuglebøger, der er fremkommet herhjemme i de sidste 10—20 Aar, ved at indeholde en Mængde positive og detaljerede Oplysninger om Trækforhold, Parring, Yngleforhold, Æglægning m. m.

Det er Strandengens almindeligste Fugle, der er gjort til Genstand for Omtale, nemlig følgende 8 Arter: Vibe, Præstekrave, Ryle, Strandskade, Rødben, Hættemaage, Stormaage og Fjordterne. Hver Fugl har sit Kapitel, og i en udførlig og underholdende Tekst skildres de Ejendommeligheder, der kendetegner de forskellige Fugle i deres Levevis Aaret rundt. Forfatteren, der er kendt som en ivrig og kyndig Fuglekender, har i en sjælden Grad haft Tid og Lejlighed til at studere disse Strandfugle og aflure de mere intime Træk af Fuglenes Samliv. Alle Oplysningerne er derfor baseret paa Forfatterens egne Iagttagelser, og det stærkt personlige Præg, der kendetegner Fremstillingen, bidrager til at give denne en særlig Værdi.

Bogens Indhold er en Blanding af smukke, ofte stærkt lyrisk prægede Naturskildringer, af udførlige biologiske Iagttagelser, der udgør langt Hovedparten af Bogen, samt en Række nøgterne Fakta om Træktider, Yngleforhold o. s. v. Af særlig ornithologisk Interesse er mange Data vedrørende de tidligst fundne Reder, hvornaar og paa hvilke Tider af Døgnet de forskellige Æg i et Kuld bliver lagt, hvor lang Tid Æglægningen strækker sig over samt Rugetidens Varighed. Vedrørende det sidste Punkt kommer Forf. ofte til et noget andet Resultat.

¹ Meddelt i »Ornithologische Monatsberichte«, 1926, p. 181, ifølge F. SALOMONSEN, D. O. F. T., 1930, p. 35.

at, end der almindeligt angives i Litteraturen — et Forhold der fremhæves stærkt —, idet han har fundet, at Rugetidens Varighed for de fleste Arter strækker sig over noget længere Tid end almindeligt antaget. Af særlig Interesse maa yderligere nævnes Iagttagelser over Parring, de to Køns Deltagelse i Rugningen, paa hvilket Tidspunkt Rugningen paabegyndes under Æglægningen samt adskillige Forhold i Fuglenes Opførsel under Rugningen og Ungernes Opvækst.

Da Bogen saaledes indeholder en Fylde af biologiske Iagttagelser, maa den anbefales enhver, der har Interesse for Fuglenes mere intime Liv. Fremstillingen kan undertiden virke lidt langtrukket, men de mange Iagttagelser og forskellige ejendommelige Træk, der karakteriserer de enkelte Arter, gør, at man ikke trættes under Læsningen. Om Fotografierne, der er reproduceret paa 48 store Bilagsblade, kan der siges det, at de gennemgaaende er klare og smukke, men vi har efterhaanden saa mange gode Billeder af disse saa almindelige Arter, at man ikke paa dette Omraade kan vente noget væsentligt Nyt. Det er saa langt overvejende Teksten, der giver denne store og smukke Bog sin Værdi, og det er først og fremmest den store Rigdom paa biologiske Iagttagelser, der særpræger og fremhæver dens Betydning.

P. J.

KNUD OLDENDOW: Naturfredning i Grønland. 389 pp., 110 Illustrationer (deraf en Del Tegninger af JOHANNES LARSEN). Det Grønlandske Selskabs Skrifter, IX. København, 1935, G. C. E. Gad. Pris Kr. 4,00. — I en Indledning omtaler Forf. i korte Træk Grønlands Natur og Befolkning. Herefter følger et Afsnit om Landskabsfredning, og derefter behandles »Fredning af Fugle« paa 75 Sider. Ederfuglen var jo i uhyggelig Grad aftaget i Tal grundet paa altfor stærk Forfølgelse. De i Løbet af Tyverne indførte Fredningsbestemmelser synes dog allerede at have virket i glædelig Retning, saa at denne i økonomisk Henseende saa vigtige Fugleart nu synes at være udenfor Fare i Vestgrønland. Rypen er ligeledes fredet i Yngletiden, men Grønlænderne bryder sig ikke meget om dens Kød; der skydes dog en Del Ryper, især med Salg til Danskerne for Øje. For Skarv og Lunde er Fredningsbestemmelser ikke indført, til Trods for at Individantallet af begge Arter er ringere end i tidligere Tid, men ingen af dem synes længere at være Genstand for særlig intensiv Jagt. Ejheller for Havørnens Vedkommende er der paabudt egentlige Fredningsbestemmelser, men Udførsel af Ørneskind fra Grønland er forbudt. En morsom Form for Fredning praktiseres i Ivigtut, hvor Jagt er forbudt paa Maagerne (Graamaage, Hvidvinget Maage, Svartbag), som lever højt paa alt Affald og derfor fungerer som en Slags Sundhedspoliti.

Resten af Bogen helliges Pattedyrene. Eventuel Ophjælpning af Bestandene af de forskellige Arter diskuteres. Talrige Træk fra Pattedyrenes Liv udpensles udførligt, og der gives adskillige morsomme Jagtskildringer. Bogen er i det Hele fornøjeligt skrevet, i Forf.'s farverige, ofte stærkt lyrisk prægede Stil.

LØPP.

LUDVIG SVENDSEN: Fuglenes Ø i Øresund. En Bog om Saltholm. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, København, 1935. 77 pp. Pris Kr. 3,75. — Vi har her en let læselig og smukt illustreret Bog om Saltholm, om Øens Naturforhold, Ornithologi og Jagt. I ornithologisk Henseende skal Opmærksomheden især henledes paa en 7 Sider stor Liste over Fuglearter, observeret paa Saltholm. Nævnes skal, at Taffelanden havde Rede ved Brækket 1934; Sorthalet Kobbersneppe har ynglet i de senere Aar, dog ikke 1934; Klyde ynglede 1930. I Afsnittet om Fuglelivet gives en livlig Skildring af de forekommende Arter. Forf. udtaler (p. 25), at Maagerne i de senere Aar er blevet en Svøbe for Saltholms andre Ynglefugle, og at de er i stærk Tiltagende, da Øen er den eneste Yngleplads for Øresunds og Køge Bugts Maager. Her maa Ref. dog henlede Opmærksomheden paa Måkläppan ved Falsterbo. — Vi faar Pibeandens Historie paa Saltholm: 1922 udsattes nogle stækkede Pibeænder i Sortedamssøen i København; 1924 udklækkedes Ællinger i Østre Anlæg, og 1926 ringmærkedes de første Pibeællinger paa Saltholm. Vel er det ikke sikkert, at Saltholms Pibeænder nedstammer fra de stækkede Fugle i København, men det maa anses for meget sandsynligt. — Jagten paa Saltholm er fornøjelig omtalt.

Bogen er rigt illustreret med Fotografier, dels taget af Stud. mag. CHR. VIBE, dels af Forf. selv. LÖPP.

STIG WESSLEN: Pappa Kroknäbbs resa från Skåne till Lappland. En ungdomsbok. P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm, 1934. 119 pp., 32 Tavler. Pris 4 kronor. — Forf. har her udvalgt en Del af Stoffet i sine tidligere Bøger: »Träskets aristokrater«, »Kungsörnarnes dal« og »Den ojämna striden«, samt skrevet en Del Nyt og derved frembragt en Bog, som baade unge og ældre kan have Glæde af at læse.

Man følger »Pappa Kroknäbb«, en gammel Fiskeørnehan, fra Vinterkvarteret til Ynglepladsen og præsenteres for talrige svenske Dyr, som man kan tænke sig Muligheden af, at den træffer paa sin Vej. Man læser om Aarfugle, Bæver, Elg, Kongeørn, Vandstær, Ugler m. fl. Et lille Besøg aflægges ogsaa hos Lapperne, mens de er ved at drive Renerne til Fjælds. Sluttelig gives en kort Omtale af Fiskeørnens Opførsel ved Ynglepladsen. Bagest findes en alfabetisk Fortegnelse over alle i Bogen omtalte Dyreformer samt en Liste over Fotografierne, som gennemgaaende er smukke og forsynet med en instruktiv Tekst; enkelte er dog mere middelmådige. Foruden en Del Billeder af Fiskeørne og andre Rovfugle paa Reden findes et Fotografi — desværre ret sløjt — af en rugende Tredækker. Der er et pragtfuldt Billede af en skogrende Tjurhane; morsomme er ogsaa Fotografier af Vandstær ved Reden, af en Dvægfalkahun, som har fundet en sikker Rugeplads i en gammel Fiskeørnerede, og sidst, men ikke mindst, af en Ræv, som pænt maa vente til Kongeørnen har ædt sig mæt af et Renaadsel. LÖPP.

HERMAN L. LØVENSKIOLD: Våre småfugler og hvordan vi trekker dem til hus og have. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo, 1934. 92 pp. — En lille Haandbog, hvis Indhold udmærket dækker Titlen. Forf. omtaler, hvordan man med størst Sandsynlighed faar Fugle i sin Have saavel i som udenfor Yngletiden. Der gives Anvisning paa Indretning af Redepladser baade for Hulerugere og for Arter, som bygger frit i Grenene, hvilke Buske der er de mest hensigtsmæssige, og hvorledes disse beskæres. Et Afsnit helliges Fuglenes Fjender, og til Slut omtales den Nytte, Menneskene kan have af de insekttædende Smaaafugle og af Uglerne, hvis Liv Bogen især vil vække Interesse for.

LØPP.

HIALMAR RENDAHL: Fågelboken. Tidens förlag, Stockholm, 1935. — Bogen skal udkomme i ca 15 Hefter, hvert paa 2 Ark. En Del Hefter har allerede set Dagens Lys; i de første 7 omtales Spurvefugle, Spætter, Sejler og Natravn. Samtlige fra Sverige kendte Fuglearter medtages, de allerfleste med en eller flere Illustrationer. De forskellige Familiers Kendetegn og Udbredelse omtales ganske kort. Ved de enkelte Arter gives først en Beskrivelse af Farve og Bygning; derefter nævnes Artens Udbredelse i Almindelighed, eventuelt andre geografiske Racer indenfor Udbredningsomraadet; Fuglens Forekomst i de forskellige Dele af Sverige omtales med Litteraturhenvisninger, og til Slut meddeles om Artens Biologi: Biotop, Væremaade, Stemme og Yngleforhold.

Vi har i Prof. RENDAHL's Bog en nem og overkommelig (Prisen er 1 Kr. pr. Hefte) Haandbog i svenske Fugle. — Med hvert Hefte følger en Farvetavle, som gennemgaaende [dog ikke altid] træffer Fuglenes Farver ret godt; Trykket er ikke særlig smukt, men det har maaske ikke kunnet leveres bedre til Prisen. En lille Kritik kunde ogsaa rettes til Tekstfigurerne; mange af disse er Fotografier af udstoppede Fugle, biologiske Grupper eller enkelte Eksemplarer, der for nogles Vedkommende er for stift opstillet. Blandt de øvrige efter Naturen tagne Fotografier findes adskillige smukke og instruktive Fotografier, men andre er dog noget sløje og — i alt Fald i Reproduktionen — temmelig uskarpe.

LØPP.

Oktober 1935.
